

Geliş Tarihi / Received Date
28.10.2022

Kabul Tarihi / Accepted Date
20.02.2023

Davranışsal Bulaşma Kavramına İlişkin Bibliyometrik Analiz ve Yönetim Alanına Yönelik Çıkarımlar

Bibliometric Analysis of the Concept of Behavioral Contagion and Implications for Management

Mehmet Selman KOBANOĞLU¹
Selen UYGUNGİL ERDOĞAN²

Öz

Davranışsal bulaşma kavramı, son yıllarda dikkat çekmeye başlayan ve çeşitli disiplinlerde araştırmalara konu olan bir kavram olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı “davranışsal bulaşma” ile ilgili alanyazında, mevcut olan ana temaları belirlemek ve yönetim alanına yönelik çıkarımlar ile gelecek araştırmalara katkı sağlayacak bir zemin oluşmasına katkıda bulunmaktır. Çalışma kapsamında, Web of Science veri tabanı taranmış ve “davranışsal bulaşma” konulu yayınların yer almaya başladığı 1980 yılından itibaren 162 davranışsal bulaşma çalışması tespit edilmiş ve bu çalışmaların tamamı analize dahil edilmiştir. Bulgulara göre, davranışsal bulaşma kavramının işletme kategorisinde 5 yayın ve yönetim kategorisinde sadece 3 yayın ile çalışılmış olduğu tespit edilmiştir. Yönetim alanında kaleme alınan eserlerin kısıtlı sayıda kalması kavrama yönelik doğuş, büyüme ve gelişme gibi dönemlere ayrılmasına olanak vermemektedir. Bunun yanında, son 10 yılda ilgi görmeye başlayan davranışsal bulaşma hakkında üretilmiş olan bilimsel çıktının henüz doygunluğa ulaşmadığı, yönetim ve işletme literatürü bağlamında gelişime açık bir alan olduğu bulgulanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Bulaşma, Davranışsal Bulaşma, Yönetim, Bibliyometrik Analiz, VOSviewer

JEL Kodları: D23, M10, C88

Abstract

Behavioral contagion, featuring in a number of studies across different disciplines, has been one of the most attractive issues taking attention in the literature in the recent years. In this context, the purpose of the study is to determine the existing main themes in the literature on “behavioral contagion” and to lay the ground work to contribute to future research with implications for managerial sciences. Within the scope of the study, 162

¹ Sorumlu yazar, Dr.Öğr. Üyesi, Samsun Üniversitesi, İktisadi İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi, Denizcilik İşletmeleri Yönetimi Bölümü, Samsun /TÜRKİYE, E-mail: mehmet.kobanoglu@samsun.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-0891-6016

² Dr.Öğr. Üyesi, Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, Kadirli Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Rekreasyon Yönetimi Bölümü, Osmaniye / TÜRKİYE, E-mail: suyungilerdogan@osmaniye.edu.tr, ORCID ID:0000-0002-7916-1709

behavioral contagion studies have been identified and included in the analysis since 1980. The analysis revealed that while 5 publications in the business category focused on the behavioral contagion, only 3 publications in the management category focused on the same issue. The limited number of studies in the managerial science does not allow them to be divided into periods such as birth, growth and development. The analysis also revealed that, behavioral contagion, attracting attention in the literature for the last decade, has not reached a satisfactory level yet and therefore we can conclude that it is an area for improvement in the context of management literature.

Keywords: Contagion, Behavioral Contagion, Management, Bibliometric Analysis, VOSviewer

JEL Codes: D23, M10, C88

Giriş

Teknolojik gelişimin ve gün geçtikçe zorlaşan küresel rekabet koşullarının etkisiyle geçmişe nazaran çok daha hızlı değişim gösteren günümüz iş dünyası, örgütlerin yeni anlayışlara ve yeni yeteneklere ihtiyacını da beraberinde getirmektedir. Bu durum, örgüt yöneticilerinin pek çok kaynağın yanı sıra insan kaynağı üzerinde de etkin ve sürdürülebilir bir koordinasyon sağlayabilmek amacıyla, örgüt içindeki sosyal ilişkileri sağlıklı bir biçimde oluşturmaları ve yürütmeleri gerekliliğini ortaya koymaktadır. Bireysel motivasyon, kişilerarası ilişkiler, liderlik, grup içi ve gruplararası süreçlerin tanımlanması, kurum kültürü, örgütsel yapı, değişim ve gelişim gibi örgütsel davranış kavramları, davranışçı modellere dayanmakta ve bu kavramların daha iyi anlaşılabilmesi için insancıl psikoloji ile birlikte incelenmesi gerekmektedir (Vries, 2004: 184).

Örgütler insanlar aracılığıyla işgören sosyal yapılardır. Birden fazla kişinin bir arada ve koordinasyon içinde örgütsel hedeflere ulaşmak amacıyla yerine getirdikleri görevlerin icrası esnasında kimi davranış biçimlerinin bir işgörenden diğerine geçmesi, diğer bir ifade ile bulaşması ya da benzeşmesi olağan bir durum olarak göze çarpmaktadır. İlgili alanyazın incelendiğinde, davranışsal bulaşma hakkında geniş bir literatürün varlığından söz edebilmek mümkün değildir.

Bu çalışmada, bibliyometrik yöntemler kullanılarak davranışsal bulaşma araştırmalarına yönelik sistematik bir literatür incelemesi ve yönetim alanında yayınlanan çalışmalara ilişkin çıkarımların ortaya konması amaçlanmaktadır. Bibliyografik veriler Web of Science veri tabanından alınmış, araştırma konusunu inceleyen makaleleri, yazarları, dergileri, kurumları ve ülkeleri belirlemek amacıyla bilimsel üretim değerlendirme ve ölçümü (scientometrics) yapılmıştır. Bu çerçevede, araştırılan konuya ilişkin güncel bir bakış açısı elde edebilmek amacıyla ilgili yayınların keşif amaçlı bir incelemesi yapılarak, literatürde kullanılan “davranışsal bulaşma” terimine ulaşılmış ve bölgesel dil farklılıkları nedeniyle İngilizce karşılığı olan “behavioral contagion” ve “behavioural contagion” anahtar kelimeleri tespit edilmiştir. Dil farklılıkları doğrultusunda daha geniş kapsamlı sorgulama yapılabilmesi amacıyla, arama sorgusu “contagi* behavi*” OR “behavi* contagi*” biçiminde oluşturulmuştur.

Kavramsal Çerçeve

Bulaşma (contagion), teriminin etimolojik kökeni Latince *contāgiō* kelimesinden gelmekte ve tam anlamıyla “hastalık, enfeksiyon, kirlilik ile sonuçlanan temas” sürecini ifade etmektedir (merriam-

webster, 2022). Terim, biyoloji alanında hastalığın temas yoluyla fiziki aktarımı anlamına gelirken, sosyal bilimlerde sosyokültürel artefaktların ya da durumların temas yoluyla toplumsal aktarımını ifade etmektedir (Marsden, 1998). Bu doğrultuda, davranışsal bulaşma “başkalarının gerçekleşen davranışlarını tekrar etme eğilimi” (van Baaren, 2007: 105), bulaşıcı davranış ise “başkalarının benzer davranışları tarafından otomatik olarak tetiklenen veya açığa çıkan davranış” (Jones ve Jones, 1992: 149; Provine, 2014: 216) şeklinde tanımlanmaktadır.

Le Bon (1895), bir topluluk içinde yer alan insanların daha önce sahip olmadıkları yeni psikolojik özellikler sergilediğini ileri sürmektedir. Yazar, bir grupta yer alan duygu ve davranışların, bireyin kişisel çıkarlarını müşterek çıkarlara kolayca feda edebileceği kadar bulaşıcı olduğunu belirtmekte ve sosyal olgularda fazlaca anlam atfedilen taklidin gerçekte sadece bulaşmanın bir etkisi olduğuna dikkati çekmektedir (Le Bon, 2002). Nail ve Helton (1999: 88), Wheeler’in (1966) “davranışsal” terimini kullanmasına kadar geçen süre içinde birçok sosyal bilimcinin Le Bon’un etkisi nedeniyle bulaşmayı duygusal bir iklimin yayılması ile ilişkilendirdiğine dikkati çekmektedirler. Ancak Wheeler (1966: 179), duyguların belirli koşullar altında benzer duygular doğurduğunu, çalışmasının ise duyguların yayılmasını takip/eşlik eden ya da etmeyen açık davranışlara yönelik olduğunu belirtmekte, “davranışsal bulaşma” terimini bilinçli olarak kullandığının altını çizmektedir.³

Andrea (2022: 14) geniş anlamda bulaşmanın, herhangi bir etkileme niyeti olmaksızın bir duygu veya davranışın, bir modelden bir veya daha fazla gözlemciye yayılması olarak kabul edilebileceğini belirtmekte, psikanaliz, sosyoloji veya sosyal psikoloji gibi çeşitli disiplinlerde çalışılmasına rağmen bugün bile tam olarak aydınlatılabilmiş olduğunun söylenemeyeceğinin ve bu nedenle bulaşma mekanizmalarına ilişkin açıklamaların genellikle belirsiz ve tutarsız olduğunun altını çizmektedir.

Literatürde bulaşmanın genellikle bilinçdışı veya istem dışı olarak gerçekleşebileceği ileri sürülmesine rağmen, bilinçli olarak kullanılabilmesi de vurgulanmaktadır. Oluşma biçiminden bağımsız olarak bulaşmanın yöneticiler, işgörenler, müşteriler, sosyal medya kullanıcıları gibi aktörler tarafından anlaşılması ve yönetilebilmesinin, örgütsel ve bireysel düzeylerde önemli etkilerinin olabileceğini söylemek mümkündür (Tolay, 2021: 295). Nihayetinde, yöneticilerin ve çalışanların işyeri tutumlarına ilişkin daha iyi kavrayışlara sahip olabilmeleri, örgütsel amaçlar doğrultusunda ayakları yere basan insan kaynakları stratejileri geliştirebilmeleri ve işgörenlerin daha iyi performans göstermelerine zemin hazırlayabilecek daha sağlıklı çalışma kültürü yaratabilmeleri, ancak çalışanların karar verme yeteneklerini ve tutumlarını doğrudan ya da dolaylı olarak etkileyebilecek davranışsal bulaşma olgusunun daha iyi anlaşılması ile mümkün olacaktır (Banerjee ve Srivastava, 2019: 261).

Kuramsal açıdan konuya yaklaşan Foulk ve arkadaşları (2016: 50-51), negatif davranışsal bulaşma modellerinin sosyal öğrenme teorisi (Bandura, 1977) ve sosyal bilgi işleme teorisine (Salancik ve Pfeffer, 1978) dayandığını ifade etmektedirler. Ancak teorilerin, bulaşma kavramına çoklu veya uzun süreli maruz kalma ve etkileşimin yukarıdan aşağıya doğru gerçekleştiği yönündeki bakış açısına katılmayan Foulk ve arkadaşları (2016: 50-51), tek tek olumsuz davranış eylemlerine maruz kalmanın etkilerini inceleyerek, örgütlerdeki davranışsal bulaşmada iş arkadaşları, akranlar ve müşteriler gibi diğer

³ Bulaşma tanımlarının kronolojik dizini ve geniş bir kavramsallaştırılması için bkz. Levy ve Nail (1993).

aktörlerin de etkisine dikkat çekmektedirler. Yazarlara göre, davranışların yukarıdan aşağıya (düşme) etkileşiminin yanı sıra, aşağıdan yukarıya veya yanlara doğru yayılımı (damlama) söz konusu olduğunda, sosyal bilgi işleme veya sosyal öğrenme teorileri bu fenomenlerin altında yatan mekanizmalara yeterince açıklama getirememektedir (Foult vd., 2016: 50-51). Öte yandan Martin (2016), anlatılan değerlerin örgüte yeni katılanların eylemlerine etkisini ortaya koymayı amaçladığı çalışmasında, davranışsal bulaşma kavramını sosyal kimlik teorileri bağlamında incelemiştir.

Le Bon'un (1895) da belirttiği gibi, davranışsal bulaşmanın gözlemlenmesinin kolaylığına karşın, açıklanmasının nispeten zor olmasının konu hakkındaki çalışmaların kısıtlı sayıda kalmasına neden olduğu düşünülmektedir. Nitekim, çalışmanın yazarları tarafından farklı disiplinlerde 171 milyondan fazla kayıt içeren ve yayıncılardan bağımsız hareket ederek akademik çalışmaları sınıflandıran bir veri tabanı olarak hizmet veren Web of Science (WoS) veri tabanında (www.clarivate.com) gerçekleştirilen analizde, işletme ve yönetim alanlarında yapılan çalışma sayısının yedi araştırma ile sınırlı kaldığı görülmektedir.

Davranış bulaşması kavramı 1950'li yıllardan başlayarak akademik metinlere konu olduğu halde (Redl, 1949; Polansky vd., 1950; Grosser vd, 1951; Polansky, 1952; Wheeler, 1966; Wheeler ve Caggiula, 1966; Wheeler ve Levine, 1967; Wheeler ve Smith, 1967; Ritter ve Holmes, 1969; Libman, 1969) WoS veri tabanında ilk karşılaşılan çalışma, sosyal psikoloji alanında yürütülen ve 1980 yılında Freedman, Birsky ve Cavoukian tarafından *Basic and Applied Social Psychology* dergisinde yayınlanan “Environmental determinants of behavioral contagion: Density and number” başlıklı makaledir.

İşletme alanında yapılan çalışmalara bakıldığında; etkileşim içinde bulunan paydaşların davranışsal bulaşması ile otokontrol arasındaki ilişkinin tespitine yönelik bir toplantı özeti (Dalton, 2008), yeni ürün difüzyonunda kanaat önderliği (opinion leadership) ve sosyal bulaşma üzerine bir makale yorumu (Aral, 2011), örgütün üst düzey üyeleri ile ilgili anlatıların örgüte yeni katılanların eylemlerine yerleşmesinde davranışsal bulaşması ve sosyal kimlik teorisinin katkılarını test etmeye yönelik bir araştırma (Martin, 2016), çevrimiçi toplulukta saldırgan yorumların duygusal ve davranışsal bulaşmasını araştıran bir makale (Kwon ve Gruzd, 2017) ile çevrimiçi/çevrimdışı bir aktörün sapkın davranışlarının sosyal bulaşma yoluyla başka aktörlerin (çevrimiçi/çevrimdışı) davranışlarını nasıl etkileyebileceğini ele alan bir makale (Plé ve Demangeot, 2020) olmak üzere beş yayın görülmektedir.

Yönetim alanına ilişkin WoS veri tabanında yapılan sorgulamada, tarih sırasına göre; 2008-2009 yıllarında ABD'de yaşanan mali kriz döneminde petrol ithal ve ihraç eden ülkelerin petrol piyasaları ile hisse senedi piyasaları arasındaki davranışsal bulaşmanın varlığını ortaya koyan bir makale çalışması (Ghorbel vd., 2014) ve örgütlerde kabalık benzeri düşük yoğunluklu negatif davranışların üyeler arasında bulaşıcı olabileceğini gösteren bir araştırmaya (Foult vd., 2016) ek olarak Martin'in (2016) yukarıda işletme alanında değinilen çalışmasını da içeren üç araştırmanın varlığı görülmektedir.

Yöntem

Bir çalışma alanının analizi ve tanımlanması; literatürün nitel analizine dayanan öznel bir yaklaşım ya da nicel bir bibliyometrik analize dayanan nesnel bir yaklaşım gibi iki geniş yaklaşımla gerçekleştirilebilmektedir. Her iki yaklaşımın da avantaj ve dezavantajlarının varlığı, bir çalışma alanının yapısını anlamak için her iki yaklaşımın birbirlerini “tamamlayıcı” olarak ele alınmaları gerekliliğini ortaya koymaktadır. Tartışmaya açık bir şekilde, öznel ve/veya nitel bir literatür taraması, tek başına bilginin zaman içinde dinamik bir biçimde nasıl üretildiği ve aktarıldığı sorusuna tatmin edici bir cevap verememekte ya da farklı dönemlerde disipline katkıda bulunan çalışmaları ve bu çalışmaları yürüten bilim insanlarını yeterince ortaya koyamamaktadır (Coombes ve Nicholson, 2013: 658). Bu doğrultuda çalışmada, bibliyometrik analiz yöntemi kullanılarak davranışsal bulaşı araştırmalarına yönelik sistematik bir literatür incelemesi ve yönetim alanına ilişkin çıkarımların ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bibliyografik veriler Web of Science (WoS) veri tabanından alınmış, araştırma konusunun tarihsel süreç içindeki gelişimi, entelektüel yapısı ve yazar-yayın-indeks-kurum-ülke ilişkilerini belirlemek amacıyla bilimsel üretim değerlendirme ve ölçümü (scientometrics) yapılmış, davranışsal bulaşı kavramı ile ilgili çalışmaların genel bir görünümü ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmada yer alan veriler, yaygın olarak kullanılan ve akademik çalışmaları sınıflandıran bir veri tabanı olarak hizmet veren WoS’den elde edilmiş ve başlığında, özetinde, yazar anahtar kelimelerinde ve WoS’a özgü bir parametre olan artı anahtar kelimelerinde (keywords plus) “davranışsal bulaşma” kavramı geçen çalışmalara erişim sağlanması hedeflendiğinden, dizinde “topic” seçeneği üzerinden sorgulama yapılmıştır. “Davranışsal” kelimesinin bölgesel dil farklılıkları gözeticilerle sorgu kelimeleri “contagi* behavi*” OR “behavi* contagi*” olarak belirlenmiştir. Tarama sonucunda, WoS veri tabanında 162 davranışsal bulaşma çalışması listelenmiş, analizleri gerçekleştirmek için Nees Jan van Eck ve Ludo Waltman tarafından geliştirilen VOSviewer paket programı (version 1.6.18) kullanılmıştır. Çalışma herhangi bir canlı veya canlı grubu üzerinde araştırma, gözlem, anket ve benzeri uygulamalar içermediğinden etik kurul izni gerektirmemektedir.

Bulgular

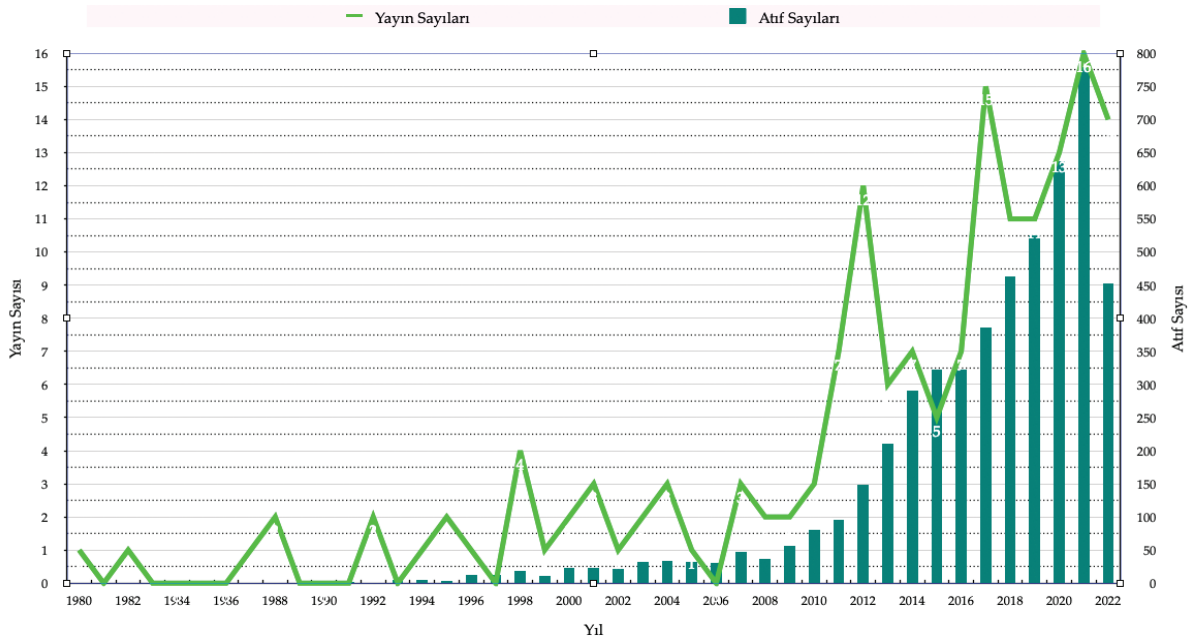
Çalışmanın bu bölümünde, WoS veri tabanının sağladığı istatistiklerden yararlanarak davranışsal bulaşma ile ilgili analiz sonuçlarına ve VOSviewer programı aracılığıyla elde edilen ağ haritalarına yer verilmiştir.

Davranışsal Bulaşma Çalışmalarına İlişkin İstatistiksel Analizler

WoS veri tabanında yer alan davranışsal bulaşma ile ilgili çalışmaların yıllara göre dağılımları ve atıf sayıları Görsel 1’de verilmektedir. Çalışmaların 42 yıla dağıldığı ve ilk çalışmanın 1980 yılında Basic and Applied Social Psychology dergisinde Freedman ve arkadaşları tarafından yürütülen davranışsal bulaşmada yoğunluk ve katılımcı sayısının çevresel faktörler olarak etkilerinin ele alındığı “Environmental determinants of behavioral contagion: Density and number” başlıklı yayın olduğu görülmüştür.

“Topic” sorgusu sonuçlarına göre, davranışsal bulaşma konusunun çalışıldığı 162 akademik yayın için toplam 5.122 atıf yapıldığı belirlenmiştir. Görsel 1 incelendiğinde, veri tabanında yer alan eserlere ilk atfın 1985 yılında gerçekleştiği görülmektedir. Davranışsal bulaşma kavramının araştırmalara konu olduğu 42 yıllık süreç içinde artan bir ilgi gördüğü, özellikle 2017 yılında (15 yayın, 386 atıf), 2018 yılında (11 yayın, 463 atıf), 2019 yılında (11 yayın, 525 atıf), 2020 yılında (13 yayın, 637 atıf) ve 2021 yılında (16 yayın, 779 atıf) yayınların en yüksek düzeye ulaştığı dikkati çekmektedir. Bununla birlikte, bu çalışmanın yürütüldüğü 2022 yılında (Ağustos) yayımlanan 14 çalışma ve 453 atıf tespit edilmiştir. Buna göre, araştırmacıların davranışsal bulaşma kavramına yönelik ilgisinin sürdüğü söylenebilmektedir.

Görsel 1. Yıllara Göre Yayın ve Atıf Grafiği (Kaynak: WoS)

2022 yılı verilerinin henüz tamamlanmamış olması göz önünde bulundurularak, yedişer yıllık periyotlar şeklinde hazırlanan yayın ve atıf sayılarına ilişkin veriler Tablo 1’de görülmektedir. Yapılan incelemede, en fazla yayının 2015-2021 döneminde (n=78) üretildiği tespit edilmiştir. Bu dönemde üretilen yayınların, toplam davranışsal bulaşma çalışmalarının %48,15’ine karşılık gelmesi dikkati çekmektedir. 2015-2021 dönemi aynı zamanda en fazla atıf sayısına (n=3.436) ulaşılan dönem olarak karşımıza çıkmakta ve toplam atıfların %67,08’inin bu dönemde gerçekleştiği görülmektedir.

Tablo 1. Yıllara Göre Yayın ve Atıf Sayılarına İlişkin Veriler

Dönem	Yayın Sayısı	%	Atıf Sayısı	%
1980-1986	2	1,23	1	0,02
1987-1993	5	3,09	12	0,23
1994-2002	11	6,79	84	1,64
2001-2007	13	8,02	220	4,30
2008-2014	39	24,07	916	17,88

2015-2021	78	48,15	3.436	67,08
2022 ⁴	14	8,64	453	8,84
Toplam	162	100,00	5.122	100,00

Yayın türüne göre yapılan incelemede, davranışsal bulaşma çalışmalarının 2'si erken görünüm olmak üzere 136 makale, 9 bildiri metni, 7 derleme makale, 4 kitap bölümü, 3 editoryal materyal, 2 toplantı özeti ve bir düzeltme olarak dağılım gösterdikleri saptanmıştır. Davranışsal bulaşma kavramına ilişkin 162 çalışmanın toplam 413 yazar tarafından kaleme alındığı tespit edilmiştir. Jones, M.B. ve Gallup, A.C. isimli yazarların 8'er çalışma, Jones, D.R. ve Bugnyar, T. isimli yazarların 4'er çalışma, Couzin I.D. ve Massen J.J.M. isimli yazarların 3'er çalışma ile literatüre katkıda buldukları belirlenmiştir. Sinan Aral'ın iki çalışması ile en fazla atıf alan (n=738) yazar olduğu görülmektedir.

WoS kategorileri bağlamında yapılan inceleme sonucu, yayınların 85 kategori başlığı altında dağılım gösterdikleri tespit edilmiştir. Üç ve daha fazla çalışmayı içeren kategorilerin verildiği Tablo 2'de görüldüğü üzere, davranışsal bulaşma konusunun 20 yayın ile en çok multidisipliner bilimler kategorisinde çalışıldığı tespit edilmiştir. Ardından, 18 yayın ile davranış bilimleri, 14 yayın ile zooloji, 12 yayın ile psikiyatri ve 10 yayın ile nöroloji kategorileri gelmektedir. Kavramın, işletme kategorisinde beş ve yönetim kategorisinde üç çalışma ile kısıtlı kalmış olması dikkat çekmektedir.

Tablo 2. Eserlerin WoS Kategorilerine Göre Dağılımı

Kategori	Yayın Sayısı	%
Multidisipliner Bilimler	20	12,34
Davranış Bilimleri	18	11,11
Zooloji	14	8,64
Psikiyatri	12	7,40
Nöroloji	10	6,17
Multidisipliner Psikoloji	9	5,55
Sosyoloji	8	4,93
Kamu Çevresi İş Sağlığı / Kamu Çevresel Mesleki	7	4,32
Ekonomi	6	3,70
Uygulamalı Psikoloji	6	3,70
Veterinerlik Bilimleri	6	3,70
İşletme	5	3,08
Antropoloji	5	3,08
İşletme Finansı	5	3,08
Politika Bilimi	5	3,08
Kriminoloji ve Penoloji	4	2,46
Ekoloji	4	2,46
Farmakoloji	4	2,46
Disiplinlerarası Fizik	4	2,46
Fizyoloji	4	2,46
Disiplinlerarası Sosyal Bilimler	4	2,46
Yönetim	3	1,23

Yayınevleri bağlamında yapılan incelemede 52 yayıncının listelendiği belirlenmiştir. 1980-2022 (Ağustos) tarih aralığında 46 yayının Elsevier, 15 yayının Springer Nature, 11 yayının Wiley, 9 yayının Taylor & Francis ve 8 yayının Sage yayınevleri tarafından yayımlandığı tespit edilmiştir. Davranışsal bulaşma çalışmalarının yer aldığı dergilerin tarandığı indeksler bazında yapılan sorgulamada ise, bu

⁴ Ağustos-2022 tarihine kadar olan verileri içermektedir.

çalışmaların %68,51'inin (n=111) Social Sciences Citation Index'te (SSCI), %53,70'inin (n=87) Science Citation Index Expanded'te (SCI-EXPANDED) ve %15,4'ünün (n=25) diğer indexlerde (ESCI, CPCI-S, CPCI-SSH, BKCI-SSH, A&HCI, BKCI-S) tarandıkları görülmüştür⁵.

Davranışsal Bulaşma Çalışmalarına İlişkin Bibliyometrik Analizler

VOSviewer programında davranışsal bulaşma kavramına yönelik ortak kelime analizi ve Atıf Analizi olmak üzere ağ analizleri iki başlık altında aşağıda sunulmaktadır. Atıf analizi, (i) Çalışmalar bağlamında atıf analizi, (ii) Yazarlar bağlamında atıf analizi, (iii) Kaynaklar (dergiler) bağlamında atıf analizi, (iv) Kurumlar bağlamında atıf analizi ve (v) Ülkeler bağlamında atıf analizi biçiminde dört başlık altında ele alınmıştır.

Ortak Kelime Analizi

WoS veri tabanında yer alan çalışmalar içerisinde, davranışsal bulaşma ile ilişkisi incelenen kavramları belirlemek amacıyla VOSviewer programında “yazar anahtar kelimeleri (author keywords)” kullanılarak analiz yapılmıştır. Analizde eşik değer belirlenmemiş ve tüm anahtar kelimeler ve aralarındaki ilişkiler analize dahil edilmiştir.

Analiz sonucunda toplam 472 anahtar kelime listelenmiş, Tablo 3 en az 5 kez kullanılmış olan anahtar kelimelere göre düzenlenmiştir. İnceleme sonucunda, “davranışsal” sözcüğünün bölgesel dil farklılıkları nedeniyle “davranışsal bulaşma” anahtar kelimesinin iki farklı kavram halinde listendiği tespit edilmiştir. Kavramın “behavioral contagion” şeklinde 15, “behavioural contagion” biçiminde ise 14 çalışmada anahtar kelime olarak kullanıldığı belirlenmiştir. Ayrıca davranışsal bulaşma, “bulaşma” anahtar sözcüğü ile 8; “duygusal bulaşma” ile 7 kez birlikte kullanılmıştır.

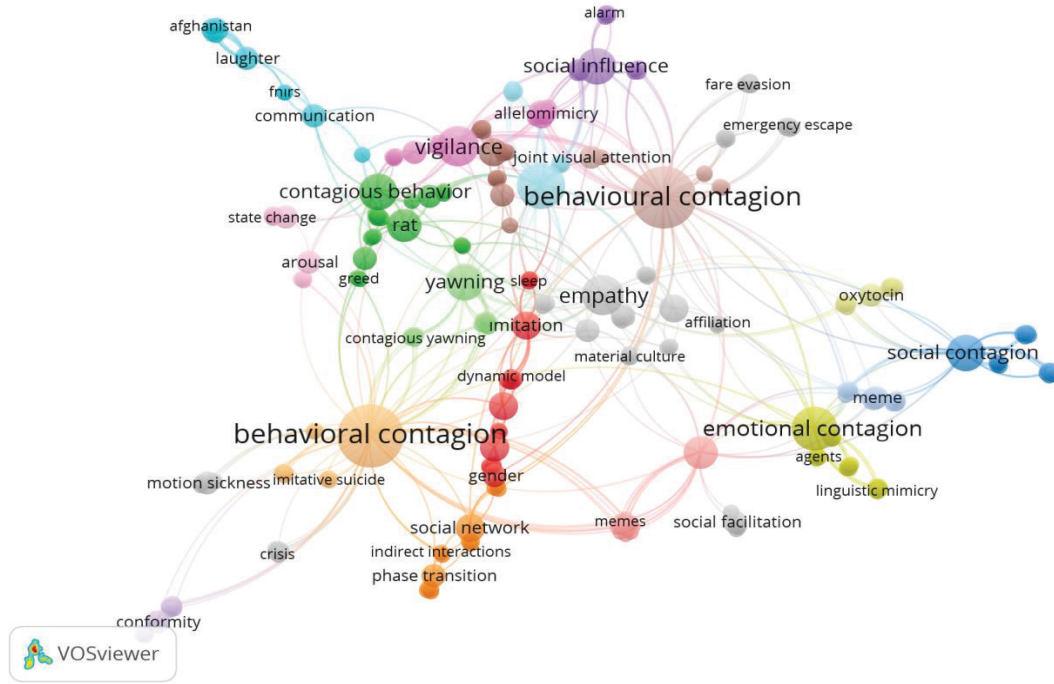
Tablo 3. Yazar Anahtar Kelimeleri Dağılımı

Anahtar Kelime	Görünüm	Toplam Gücü	Bağlantı
Davranışsal Bulaşma (<i>Behavioral Contagion</i>)	15	70	
Davranışsal Bulaşma (<i>Behavioural Contagion</i>)	14	66	
Bulaşma (<i>Contagion</i>)	8	37	
Duygusal Bulaşma (<i>Emotional Contagion</i>)	7	33	
Empati (<i>Empathy</i>)	6	32	
Tetikte Olma (<i>Vigilance</i>)	6	26	
Sosyal Bulaşma (<i>Social Contagion</i>)	5	30	
Esneme (<i>Yawning</i>)	5	26	
Sosyal Etki (<i>Social Influence</i>)	5	25	
Bulaşıcı Davranış (<i>Contagious Behavior</i>)	5	18	

Yazar anahtar kelimeleri bağlamında ortaya çıkan ağ haritasında (Görsel 2a), toplam 472 anahtar kelimenin 282'sinin birbirleri ile ilişkili bir set olduğu görülmektedir. Toplamda 27 küme, 946 bağlantı ve 970 toplam bağlantı gücü söz konusudur.

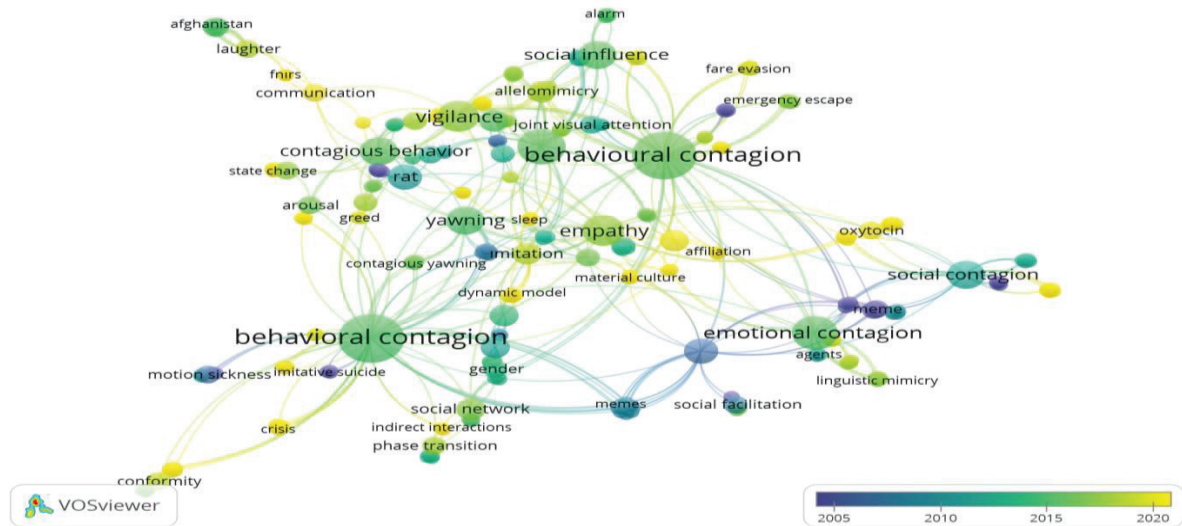
⁵ Dergilerin önemli bir kısmının birden fazla indekste tarandıkları anlaşılmaktadır.

Görsel 2a. Ortak Kelime Analizi: Yazar Anahtar Kelimeleri Bağlamında Ağ Haritası

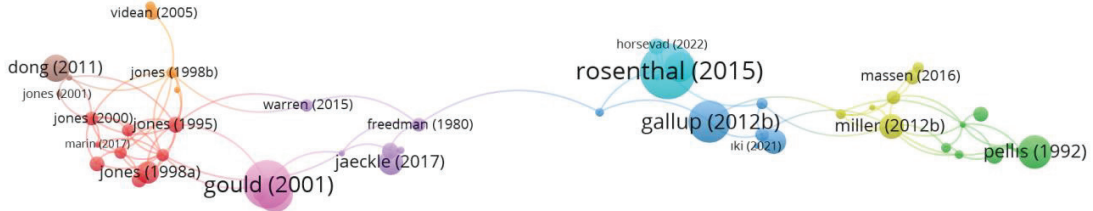
Görsel 2b; 282 anahtar kelimenin yer aldığı zamansal eğilim ağ haritasını yansıtmaktadır. Bu ağ haritası, 2005 ile 2020 yılları arasında farklı zaman aralıklarında hangi anahtar kelimelerin ilişkisinin daha yoğun olarak araştırıldığını göstermektedir. Buna göre lacivert renk ile gösterilen kümeler daha önceki yıllarda çalışılan anahtar kelimeleri temsil ederken, sarı renk ile gösterilen kümeler, son yıllarda incelenen konulara karşılık gelmektedir.

Görsel 2b. Ortak Kelime Analizi: Zamansal Eğilim Ağ Haritası

Çalışmalar Bağlamında Atıf Analizi

Davranışsal bulaşma çalışmalarından en fazla atıf alanları ve bağlantı sayısı en yüksek olanları tespit etmek için “atıf – doküman” düzeyinde analiz yapılmış ve “en az 1 adet atıf alan dokümanlar” analize dahil edilmiştir. 162 çalışmadan 135’inin belirlenen eşiği aşarak listeye girdiği görülmektedir. Söz konusu 135 çalışmanın 50’si birbirleriyle bağlantılı bir set olarak belirlenmiştir.

Görsel 3. Çalışmalar Bağlamında Atıf Analizi Ağ Haritası

Görsel 3 incelendiğinde eşik değerleri sağlayan 135 çalışmadan birbirleriyle bağlantılı en büyük seti oluşturan 50 yayının toplam 9 küme ve 93 bağlantı şeklinde yapılandığı görülmüştür. 162 davranışsal bulaşma çalışmasının toplam 5.122 atıf aldığı tespit edilmiş ve Tablo 4’de en fazla atıf alan 10 çalışmanın ve yazarlarının isimleri, yayın yılı, ait oldukları araştırma alanı ve atıf sayısı ile ilgili bilgileri verilmiştir. Görüldüğü üzere Aral, Muchnik ve Sundararajan (2009)’nın “bilim, teknoloji ve diğer başlıklar” araştırma alanı içerisinde sınıflandırılan “Distinguishing influence-based contagion from homophily-driven diffusion in dynamic networks” başlıklı çalışmaları 630 atıf ile listenin ilk sırasında yer almaktadır. Bu çalışmayı 492 atıf ile Valente’in (1996) “Social network thresholds in the diffusion of innovations” başlıklı makalesi izlemektedir⁶.

Tablo 4 incelendiğinde en fazla atıf alan çalışmaların, bilim, teknoloji, diğer başlıklar, davranış bilimleri, nörobilimler ve nöroloji, psikoloji, antropoloji, sosyoloji gibi alanlarda kaleme alınmış olduğu görülmektedir. Türkiye bağlamında ele alındığında, çevre bilimleri ve ekoloji araştırma alanında, Melike E. Bildirici ve Bahri Sonüstün (2021) tarafından kaleme alınan “Chaotic behavior in gold, silver, copper and bitcoin prices” başlıklı çalışmanın 2 atıf aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 4. En Sık Atıf Alan 10 Çalışma

Yazar	Yayın Yılı	Eser Adı	Çalışma Alanı	Atıf Sayısı
Aral, S., Muchnik, L., & Sundararajan, A.	2009	Distinguishing influence-based contagion from homophily-driven diffusion in dynamic networks	Bilim, Teknoloji, Diğer Başlıklar	630
Valente, T.W.	1996	Social network thresholds in the diffusion of innovations	Antropoloji, Sosyoloji	492

⁶ Bu çalışmalar 50 yayından oluşan birbiri ile bağlantılı en büyük küme içinde olmadığından Görsel 2’de yer almamaktadır.

Christakis, N.A., & Fowler, J.H.	2010	Social network sensors for early detection of contagious outbreaks	Psikoloji, Davranış Bilimleri	251
Rosenthal, S.B., Twomey, C.R., Hartnett, A.T., Wu, H.S., & Couzin, I.D.	2015	Revealing the hidden networks of interaction in mobile animal groups allows prediction of complex behavioral contagion	Bilim, Teknoloji, Diğer Başlıklar	250
Gould, M.S.	2001	Suicide and the media	Bilim, Teknoloji, Diğer Başlıklar, Psikoloji	189
Villalonga-Olives, E., & Kawachi, I.	2017	The dark side of social capital: A systematic review of the negative health effects of social capital	Halk, Çevre ve İş Sağlığı, Biyomedikal, Sosyal Bilimler	188
Ball, K., Jeffery, R.W., Abbott, G., McNaughton, S.A., & Crawford, D.	2010	Is healthy behavior contagious: Associations of social norms with physical activity and healthy eating	Beslenme ve Diyetetik Fiziyojoloji	175
Bargh, J.A., Schwader, K.L., Hailey, S.E., Dyer, R.L., & Boothby, E. J.	2012	Automaticity in social-cognitive processes	Davranış Bilimleri, Nörobilimler ve Nöroloji, Psikoloji	169
Gallup, A.C., Hale, Joseph J., Sumpter, D.J.T., Garnier, S., Kacelnik, A., Krebs, J.R., & Couzin, I.D.	2012	Visual attention and the acquisition of information in human crowds	Bilim, Teknoloji, Diğer Başlıklar	139
Nicol, C.J.	1995	The social transmission of information and behavior	Tarım, Davranış Bilimleri, Veteriner Bilimleri	138

İşletme ve yönetim alanındaki toplam 7 davranışsal bulaşma çalışmasının toplam 282 atıf aldığı tespit edilmiş ve Tablo 5’de tüm çalışmaların başlıkları, yazarları, yayın yılı, araştırma alanı ve atıf sayıları ile ilgili bilgileri verilmiştir. Görüldüğü üzere, işletme alanında Aral’ın (2011) “Identifying social influence: A comment on opinion leadership and social contagion in new product diffusion” başlıklı çalışması 108 atıf ile listenin ilk sırasında yer almaktadır. Dalton ve arkadaşlarının (2008) “The depleted chameleon: Behavioral contagion and self-regulation” çalışmasının ise hiç atıf almadığı görülmektedir. Hem işletme hem de yönetim alanında değerlendirilen Martin’in (2016) “Stories about values and valuable stories:

A field experiment of the power of narratives to shape newcomers' actions” başlıklı çalışmasının 38 atıf ve Foulk, Woolum ve Erez (2016) tarafından kaleme alınan “Catching rudeness is like catching a cold: The contagion effects of low-intensity negative behaviors” başlıklı çalışmanın ise 84 atıf aldığı tespit edilmiştir.

Tablo 5. İşletme ve Yönetim Alanlarına İlişkin Çalışmalar ve Atıf Sayıları

Yazar	Yayın Yılı	Çalışma İsmi	Araştırma Alanı	Atıf Sayısı
Aral, S.	2011	Identifying social influence: A comment on opinion leadership and social contagion in new product diffusion	İşletme	108
Foulk, T., Woolum, A., & Erez, A.	2016	Catching rudeness is like catching a cold: The contagion effects of low-intensity negative behaviors	Yönetim	84
Martin, S.R.	2016	Stories about values and valuable stories: A field experiment of the power of narratives to shape newcomers' actions	İşletme/ Yönetim	38
Kwon, K.H., & Gruz, A.	2017	Is offensive commenting contagious online? Examining public vs interpersonal swearing in response to Donald Trump's YouTube campaign videos	İşletme	34
Ple, L., & Demangeot, C.	2020	Social contagion of online and offline deviant behaviors and its value outcomes: The case of tourism ecosystems	İşletme	11
Ghorbel, A., Boujelbene, M.A., & Boujelbene, Y.	2014	Behavioral explanation of contagion between oil and stock markets	Yönetim	7
Dalton, A., Chartrand, T.L., & Finkel, E.J.	2008	The depleted chameleon: Behavioral contagion and self-regulation	İşletme	0

Yazarlar Bağlamında Atıf Analizi

Yazına katkıda bulunan yazarların davranışsal bulaşma kavramına ilişkin etkinliğini belirleyebilmek için, konu hakkında akademik yayın yapanların sıklıkla atıfta buldukları araştırmacılara ilişkin ağ analizleri yapılmıştır. Toplam 413 yazardan, en az bir yayını olan ve yayınlarına en az 10 atıfta bulunulan yazar sayısının 190 olduğu ve 35 yazarın birbiri ile ilişkili bir set oluşturduğu tespit edilmiştir.

250 ve üzeri atıf alan yazarların listesi Tablo 6’da, birbiri ile ilişkili 35 yazardan oluşan ağ haritası Görsel 4’te verilmiştir. Yapılan incelemede, 9 küme ve 108 bağlantının varlığı görülmüştür. Tablo 6’da 250 ve üzeri atıf alan yazarlar verilmektedir. Yapılan incelemede 2 çalışmasına toplam 738 atıf ile Aral, S.’nin ilk sırada olduğu görülmektedir. Ardından, Muchnik, L. ve Sundararajan, A.’nın 630’ar atıf ile takip ettiği tespit edilmiştir. Gallup, A.C. her ne kadar 8 çalışmasına toplam 292 atıf almış olsa da, toplam bağlantı gücüne göre sıralama yapıldığında (n=72) ilk sıraya yerleştiği görülmektedir.

Tablo 6. En Sık Atıf Alan Yazarlar

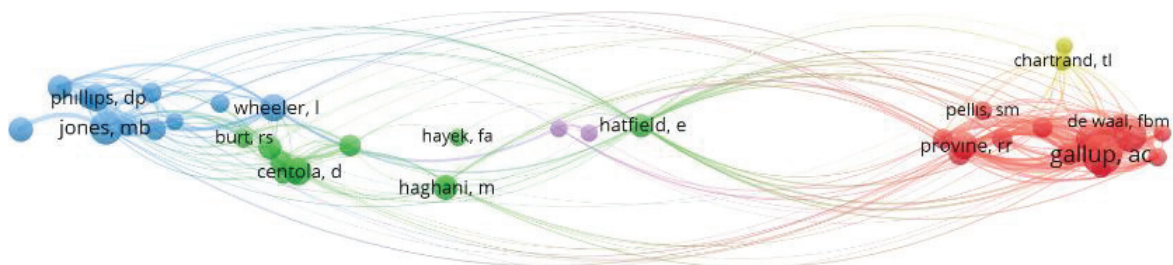
Yazar	Çalışma Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
Aral, S.	2	738	2
Muchnik, L.	1	630	1
Sundararajan, A.	1	630	1
Valente, T.W.	1	492	0
Couzin, I.D.	3	441	9
Gallup, A.C.	8	292	72
Chiristakis, N.A.	1	251	0
Fowler, J.H.	1	251	0
Hartnett, A.D.	1	250	4
Rosenthal, S.B.	1	250	4
Twomey, C.R.	1	250	4
Wu, H.S.	1	250	4

Görsel 4'te yer alan ağ haritası incelendiğinde, Gallup A.C. 'nin toplam 292 atıf aldığı 8 çalışması ve 25 bağlantısı olduğu tespit edilmiştir. Bugnyar, T.'nin toplam 32 kez alıntılanan 4 çalışması ve bu çalışmalara ilişkin 14 bağlantısı, McDougal, P.I.'nin toplam 25 atıf aldığı 2 çalışması ve bu çalışmalara ilişkin 17 bağlantısı olduğu belirlenmiştir. Couzin, I.D.'nin 3 çalışmasının 441 kez alıntılandığı ve 5 bağlantısı olduğu görülmektedir.

Görsel 4. Yazarlar Bağlamında Atıf Analizi Ağ Haritası

Ortak atıf (co-citation) analizi, iki farklı analiz biriminin aynı çalışmada alıntılanma sıklığını ortaya koyan bir analiz türü olarak tanımlanmakta, yazarlar, çalışmalar ve kaynaklar arasındaki benzerlik ölçütlerini oluşturmak için kullanılmaktadırlar (Bağış, 2021: 103). Davranışsal bulaşma kavramına ilişkin kaleme alınan eserlerin kaynakçalarında sıklıkla yer alan yazarları belirlemek amacıyla ortak atıf analizi yapılmış, analize ilişkin ağ haritası Görsel 5'te sunulmuştur. Toplam 5.560 yazardan en az 10 atıf alan yazar sayısının 44 olduğu, 43'ünün birbiri ile ilişkili bir set oluşturduğu görülmüştür. Bu ilişkiyi gösteren ağ haritası Görsel 5'de verilmiştir.

Alıntılanan yazarlar bağlamında ortak atıf analizine göre beş küme altında 43 yazar ve 292 bağlantı tespit edilmiştir (Görsel 5). Toplam 57 alıntı ve 19 bağlantı ile ilk sıraya yerleşen Gallup, A.C., 39 alıntı ve 16 bağlantı ile Massen J.J.M. ve 38 alıntı ve 19 bağlantı ile Jones M.B. tarafından takip edilmektedir.

Görsel 5. Alıntılanan Yazarlar Bağlamında Ortak Atıf Analizi Ağ Haritası

Kaynaklar Bağlamında Atıf Analizi

Kaynaklar bağlamında yapılan atıf analizinde, her kaynakta en az 1 davranışsal bulaşma çalışmasının yer alması ve en az 1 atıf almış olması kriterleri belirlenmiş ve 136 kaynaktan 114’ünün kriterleri sağladığı görülmüştür. Bu kaynaklardan 45’inin oluşturduğu, birbirleri ile ilişkili en büyük set Görsel 6’da verilmiştir.

Görsel 6. Kaynaklar Bağlamında Ortak Atıf Analizi Ağ Haritası

Görsel 6 incelendiğinde 45 kaynağın 10 küme ve 77 bağlantı oluşturduğu görülmektedir. Toplam bağlantı gücü ise 95 olarak tespit edilmiştir. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America* dergisinde davranışsal bulaşma ile ilgili 7 çalışma yayınlanmış ve toplamda 1.090 atıf almıştır. Bu derginin, davranışsal bulaşma çalışmalarının yayınlandığı diğer WoS kaynakları ile bağlantı sayısı 14 ve toplam bağlantı gücü 17’dir. 100’den fazla atıf alan davranışsal bulaşma çalışmalarının yer aldığı dergilerin listelendiği Tablo 7’de görüldüğü üzere, *Social Networks* (n=608) ile *Social Science & Medicine* (n=275) kaynaklarında yayınlanan davranışsal bulaşma çalışmalarının ikinci ve üçüncü sırada en fazla atıf aldığı görülmektedir.

Yönetim ve işletme kategorileri bağlamında incelendiğinde, Aral (2011) tarafından yürütülen “Identifying social influence: A comment on opinion leadership and social contagion in new product diffusion” başlıklı çalışmanın *Marketing Science* dergisinde yayınlandığı ve 108 atıf aldığı tespit edilmiştir. Foulk, Woolum ve Erez (2016) tarafından kaleme alınan “Catching rudeness is like catching a cold: The contagion effects of low-intensity negative behaviors” başlıklı çalışma ise *Journal of Applied Psychology* dergisinde yayınlanmış ve 84 kez alıntılanmıştır.

Tablo 7. En Sık Alıntılanan Davranışsal Bulaşma Çalışmalarının Yer Aldığı Kaynaklar

Kaynak	Çalışma Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
<i>Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America</i>	7	1.090	17
<i>Social Networks</i>	4	608	2
<i>Social Science & Medicine</i>	2	275	0
<i>Plos One</i>	2	258	0
<i>Clinical Science of Suicide Prevention</i>	1	189	5
<i>International Journal of Behavioral Nutrition and Physical Activity</i>	1	175	0
<i>Trends in Cognitive Sciences</i>	1	169	0
<i>Applied Animal Behaviour Science</i>	2	155	0
<i>Clinical Child and Family Psychology Review</i>	1	131	1

<i>Marketing Science</i>	1	108	1
<i>American Sociological Review</i>	1	104	1

Kurumlar Bağlamında Atıf Analizi

Davranışsal bulaşma konusunda çalışma yapan kurumlar bağlamında yapılan analizde toplam 238 kurum listelenmiş, en az 1 atıf alan çalışmaları yayınlayan kurum sayısının 195 olduğu görülmüş ve bu kurumların 66'sının birbirleri ile ilişkili bir set oluşturduğu saptanmıştır (Görsel 7). Tablo 8'de 100'den fazla atıf alan çalışmaların yürütüldüğü kurumlar listelenirken, Tablo 9'da toplam bağlantı gücü 20'nin üzerinde olan kurumlar yer almaktadır. Buna göre, en fazla atıf alan (n=738) davranışsal bulaşma çalışmalarını yayınlayan kurumun New York Üniversitesi olduğu görülmektedir. Bu kurumu, 630 atıf ile MIT ve 446 atıf ile Princeton Üniversitesi izlemektedir.

Tablo 8. En Sık Alıntılanan Davranışsal Bulaşma Çalışmalarını Yayınlayan Kurumlar

Kurum İsmi	Çalışma Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
New York University	2	738	4
MIT	2	630	4
Princeton University	4	446	16
Harvard University	2	268	0
University Minnesota	4	263	4
University California, San Diego	1	251	0
Max Planck Institution, Ornithol	1	250	12
University Konstanz	1	250	12
Columbia University	4	205	13
Georg August University, Gottingen	1	188	2
Harvard T.H. Chan School of Public Health	1	188	2
University Maryland	1	188	2
Deakin University	1	175	0
Yale University	1	169	0
University Oxford	2	162	12
Uppsala University	2	141	3
University Washington	1	131	4
University Melbourne	3	112	3
University Memphis	1	104	1

Birbirleriyle bağlantılı çalışmaları yayınlayan kurumların toplam bağlantı gücüne göre yapılan değerlendirmesinde ise, Vienna Üniversitesi tarafından yayınlanan 5 çalışmanın 52 atıf aldığı ve toplam bağlantı gücünün 40 olduğu görülmüştür. Ardından, General Motors şirketi (n=38) ve Suny Binghamton Üniversitesi (n=34) sıralanmaktadır.

Tablo 9. En Sık Atıf Alan Çalışmaları Yayınlayan Kurumlar

Kurum İsmi	Çalışma Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Bağlantı Gücü
University Vienna	5	52	40
General Motors Corporation	3	53	38
Suny Binghamton University	2	67	34
Penn State University	5	77	30
University Utrecht	4	11	24

Görsel 7'de birbiri ile ilişkili 66 kurumun 7 küme ve 200 bağlantı oluşturduğu görülmektedir. Toplam bağlantı gücü 285'dir.

Görsel 7. Kurumlar Bağlamında Atıf Analizi Ağ Haritası

Ülkeler Bağlamında Atıf Analizi

Ülkeler bağlamında yapılan atıf analizinde, en az 1 davranışsal bulaşma çalışmasının yayınlandığı ve en az 1 atıf alan ülkelerin listelenmesi istenmiş ve 38 ülkeden 35'i kriterleri sağlamıştır. Bunların arasında 25 ülkenin birbirleri ile ilişkili bir set oluşturduğu saptanmıştır. Atıf sayısına göre yapılan ülke sıralaması Tablo 10'da; ağ haritası ise Görsel 8'de verilmiştir. Bu bağlamda, 72 çalışma yayımlayan Amerika Birleşik Devletleri, 3.370 atıf ve 83 toplam bağlantı gücü ile listenin ilk sırasında yer almaktadır. Almanya 9 çalışma, 510 atıf ve 13 toplam bağlantı gücüne, Kanada ise 16 çalışma, 310 atıf ve 33 toplam bağlantı gücüne sahiptir.

Tablo 10. En Sık Atıf Alan Davranışsal Bulaşma Çalışmalarının Yayınlandığı Ülkeler

Ülke	Çalışma Sayısı	Atıf Sayısı	Toplam Gücü	Bağlantı
Amerika Birleşik Devletleri	72	3.370	83	
Almanya	9	510	13	
İngiltere	10	322	12	
Kanada	16	310	33	
Avustralya	5	287	2	
Çin Halk Cumhuriyeti	15	199	7	
İsveç	2	141	3	

Görsel 8'de birbirleriyle bağlantılı 25 ülkenin ağ haritası yer almaktadır. Haritada 7 küme ve 52 bağlantı olduğu gözlemlenmektedir. ABD'nin yer aldığı açık yeşil küme incelendiğinde, ABD'nin 21 ülke ile bağlantılı olduğu görülmektedir. Kırmızı kümede Rusya, Almanya ve İngiltere yer almakta ve tümü ABD ile bağlantısı bulunmaktadır. Mavi ile gösterilen kümede ise Polonya, Belçika, İsviçre ve İsrail yer almaktadır.

Görsel 8. Ülkeler Bağlamında Atıf Analizi Ağ Haritası

Sonuç

Bir literatür incelemesi aracı olan bibliyometrik analiz, ele alınan konu hakkında var olan bilimsel verileri incelemek, belirli kategoriler altında toplamak, alanın süreç içindeki gelişimini ve bağlantı içinde bulunduğu diğer alanların tespitini sağlamak, çalışılmamış yönlerini ortaya koymak gibi araştırmacılara pek çok kolaylık sağlaması nedeni ile kullanılan güncel bir analiz yöntemi olarak dikkat çekmektedir (Şimşir, 2021). Bibliyometrik incelemeler, bir alan üzerinde yeni araştırmalara yönelik fikirler için temel oluşturmakta, araştırmacılara alanın diğer konularla ilişkilendirilmesi ve yeni perspektiflerin denenmesi açısından fırsatlar sunmaktadır. Bu çalışmada Le Bon'dan (1895) günümüze sosyoloji literatüründe tartışılmalı fakat örgütsel davranış alanında yakın zamanda çalışılmaya başlanılan davranışsal bulaşma kavramına yönelik WoS veri tabanında yer alan çalışmaların bibliyometrik analizi yapılarak, indekste yer alan yayınları kategorize etmek ve yönetim alanına ilişkin çıkarımlar ortaya koymak amaçlanmıştır.

Çalışma kapsamında, WoS veri tabanından elde edilen verilerin VOSviewer paket programı (version 1.6.18) aracılığıyla yapılan analizleri sonucunda, davranışsal bulaşma konusunda, 85 kategoride; 136 makale (2'si erken görünüm), 7 derleme makale, 9 bildiri metni, 4 kitap bölümü, 3 editoryal materyal, 2 toplantı özeti ve 1 düzeltme olmak üzere 162 çalışmanın toplam 413 yazar tarafından kaleme alındığı ve bu çalışmalara 5.122 atıf yapıldığı görülmüştür. Ortak anahtar kelime analizi sonuçlarına göre ise, çalışmaların daha çok *davranışsal bulaşma*, *bulaşma*, *duygusal bulaşma* ve *sosyal etki* anahtar kelimeleriyle birlikte çalışıldığı tespit edilmiştir. Ülkeler bağlamında yapılan analiz sonuçları, Amerika Birleşik Devletleri'nin 72 çalışma ve 3.370 atıf ile ilk sırada yer aldığını ortaya koymaktadır. WoS kategorilerine göre yapılan incelemede, davranışsal bulaşma kavramının 20 yayın ile en çok multidisipliner bilimler, 18 yayın ile davranış bilimleri, 14 yayın ile zooloji, 12 yayın ile psikiyatri ve 10 yayın ile nöroloji kategorilerinde çalışıldığı görülmüştür.

Fen bilimleri ve sosyal bilimler alanında 1900 yılından bu yana üretilen çalışmaları ve bunlara yapılan alıntılarını kapsayan (Gürler, 2021: 55) WoS veri tabanının davranışsal bulaşma kavramıyla ilk tanışması 1980 yılında Freedman ve arkadaşlarının "Environmental determinants of behavioral contagion: Density and number" başlıklı çalışmaları ile gerçekleşmiştir. Bu çalışmadan sonra işletme alanında Dalton (2008), Aral (2011), Martin (2016), Kwon ve Gruzd (2017) ve Plé ve Demangeot (2020) tarafından kaleme alınan beş yayın bulunmaktadır. Yönetim alanından bakıldığında ise 2014 ile 2016 tarihleri arasında Ghorbel ve diğerleri (2014), Foulk ve diğerleri (2016) ve Martin'in (2016) kaleme aldığı üç çalışmanın varlığı görülmektedir. Martin'in (2016) çalışması hem *işletme* hem de *yönetim* anahtar kelimeleri kullanılarak yayımlandığından her iki kategoride de yer almaktadır. Çalışmanın örgütün üst düzey üyeleri ile ilgili anlatıların örgüte yeni katılanların eylemlerine yerleşmesinde davranış bulaşması ve sosyal kimlik teorisinin katkılarını test etmeye yönelik bir araştırma olarak yayınlanması, eserin işletme alanından daha çok yönetim alanında değerlendirilmesinin daha yerinde olacağını düşündürmektedir. Bu denli dar bir tarih aralığında yer alan kısıtlı sayıdaki çalışmanın varlığı, yönetim alanında davranışsal bulaşma kavramının doğuş, büyüme ve gelişme gibi dönemlere ayrılmasına olanak vermemektedir. Ancak konunun son 10 yılda dikkat çekmeye başladığı ve konu hakkında üretilen bilimsel çıktının henüz doygunluğa ulaşmadığı, davranışsal bulaşmaya ilişkin çalışma

alanının yönetim literatüründe ele alınan pek çok konuya nazaran daha gelişime açık bir alan olduğu söylenebilir.

Araştırmanın bulguları yönetim literatürü açısından değerlendirildiğinde, davranışsal bulaşma kavramının belki de Le Bon'un (1895) işaret ettiği gibi "varlığının tespit edilebilirliğine rağmen açıklanmasının zorluğu" nedeniyle derinlemesine incelenmemiş bir konu olduğu görülmektedir. Biyoloji ve zooloji gibi naturel bilimlerde bulaşma kavramının daha kolay ve kesin bir biçimde tespit edilebilmesi, açıklanabilmesi ve araştırılabilmesi olanaklı iken, yönetim alanında böylesine kesin sonuçlara ulaşabilmenin güç olmasının konu üzerine yapılan araştırmaların kısıtlı sayıda kalmasına neden olduğu düşünülmektedir. Örgüt kültürü ve iklimi içinde yer alan, aynı ortamı paylaşan çalışanların birbirlerinin davranışlarından etkilenmeyeceğinin ileri sürülmesi hayatın olağan akışına aykırıdır. Örgütlerde bulaşma kavramı geniş anlamda ele alındığında, örgüt yararına yapılan prososyal davranışların kişilerarası bulaşmasının söz konusu olabileceği gibi, örgüte zarar veren ve sapkın davranış olarak kavramsallaştırılan davranış biçimlerinin de işgörenler arasında bulaşabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu nedenle, konunun her iki açıdan da ele alınması gerekliliği bu çalışmanın yazarları tarafından önerilmektedir. Nitekim, Tatarlar ve arkadaşları (2019) örgütsel perspektiften bakıldığında iş arkadaşları, yöneticiler ve çalışanların birlikte geçirdikleri zaman, karşılıklı etkileşim ve iletişim göz önüne alındığında işgörenlerin birbirlerinden etkilenmesinin kaçınılmaz olduğunu, bu durumun örgütsel ortamda davranışsal bulaşma için zemin hazırladığını ifade etmektedirler. Foulk ve diğerlerine (2016: 50) göre tıpkı soğuk algınlığı benzeri hastalıklar gibi, davranışlar da *yakalanabilir*. Örgüt ve üyeleri için önemli sonuçlar doğurabilecek bu türden olumsuz davranışlar çalışanlar arasında kolayca *yayılabilir*. Yazarlar, örgüt ortamında olumsuz davranışların tıpkı soğuk algınlığı gibi yayıldığına, geniş çapta dağıldığına, yakalanılmasının sanılandan daha kolay olduğuna ve bunları yaymak için belirli bir taşıyıcı türü gerekmediğine işaret etmektedirler. Keza yazarlar, önceki araştırmaların olumsuz davranışların bulaşıcı etkisine dair güçlü kanıtlar göstermiş ve hem araştırmacılara hem de yöneticilere bazı önemli içgörüler sağlamış olmasına rağmen, çok daha büyük bir fenomene dar bir bakış açısı getirdiğine, olumsuz davranışların araştırmacıların şu anda fark ettiğinden çok daha bulaşıcı olabileceğine dikkati çekmektedirler. Foulk ve arkadaşlarının (2016) davranışsal bulaşma kavramını olumsuz davranışların bulaşması biçiminde ele almasının yanı sıra, örgüt yararına gösterilen, olumlu olarak nitelendirilen davranışların bulaşmasının söz konusu olabileceği gerçeği de göz ardı edilmemelidir. Bu bağlamda, çalışmada bir cevap bulmaktan öte soru sorma ihtiyacı öne çıkmaktadır; *davranışsal bulaşma* kavramının yönetsel anlamdaki yansımaları gözden kaçırılmakta mıdır?

Yönetim alanında yukarıda bahsedilen zorluklar nedeniyle yapılan araştırmaların kısıtlı sayıda kaldığı görülmektedir. Yapılan literatür taraması sonucunda davranışsal bulaşma kavramına ilişkin yönetsel çıkarımlarda bulunan bibliyometrik bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu açıdan çalışmanın özgün olduğu ve literatüre katkı sağladığı söylenebilir. Öte yandan araştırmanın WoS veri tabanında listelenen yayınlarla sınırlı kalması çalışmanın kısıtını oluşturmaktadır. Her ne kadar WoS veri tabanı en büyük küresel veri tabanları arasında yer almasına ve bilimsel yayınların analizi açısından sıklıkla

kullanılmasına (van Nunen vd., 2018) rağmen, davranışsal bulaşma hakkındaki tüm yayınları içermemektedir. Daha geniş bir analiz için çalışmaya Scopus, Google Scholar ve Microsoft Academic gibi diğer indekslerin eklenmesi, ileride bu konuda yapılacak araştırmalara öneri olarak sunulabilir. Bir başka sınırlılık ise, bibliyometrik analizlerin nicel yöntemler kullanması ve veri setinde yer alan çalışmaların içeriğinin, özgünlüklerinin ve bilimsel katkılarının yorumlanmasının mümkün olmamasıdır. Konu üzerinde gelecekte yapılması düşünülen çalışmalara diğer veri tabanlarının eklenmesi ile birlikte, çalışmaların teorik ya da ampirik çalışmalar olduklarına ilişkin verilerin yanı sıra sektörel farklılıkların da dahil edilmesi, daha kapsamlı analizlerin yapılmasına olanak sağlayarak alanın gelişimine katkı sunabilir.

Yazar Katkıları

Çalışmaya 1. Yazar: %50, 2. Yazar: %50, oranında katkı sağlamıştır.

Çıkar Çatışması Beyanı

“Davranışsal Bulaşma Kavramına İlişkin Bibliyometrik Analiz ve Yönetim Alanına Yönelik Çıkarımlar” başlıklı makale ile ilgili herhangi bir kurum, kuruluş, kişi ile mali çıkar çatışması yoktur. Yazarlar arasında da herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Kaynakça

- Aral, S. (2011). Identifying social influence: A comment on opinion leadership and social contagion in new product diffusion. *Marketing Science*, 30(2), 217-223.
- Bağış, M. (2021). Bibliyometrik araştırmalarda kullanılan başlıca analiz teknikleri. O. Öztürk ve G. Gürler (Eds.). *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz* (2. baskı, s. 97-109). Nobel Bilimsel Eserler.
- Banerjee, P., ve Srivastava, M. (2019). A review of emotional contagion: Research propositions. *Journal of Management Research*, 19(4), 250-266.
- Clarivate Analytics Inc., <https://clarivate.com/webofsciencelgroup/solutions/web-of-science/>
- Coombes, P.H., ve Nicholson, J.D. (2013). Business models and their relationship with marketing: A systematic literature review. *Industrial Marketing Management*, 42(5), 656-664. <https://doi.org/10.1016/j.indmarman.2013.05.005>
- Dalton, A., Chartrand, L.T., ve Finkel, J.E. (2008). The depleted chameleon: Behavioral contagion and self-regulation. *35th Annual Conference of the Association-for-Consumer-Research, Advances in Consumer Research*, Vol. 35, (pp. 109-111).
- Foulk, T., Woolum, A., ve Erez, A. (2016). Catching rudeness is like catching a cold: The contagion effects of low-intensity negative behaviors. *Journal of Applied Psychology*, 101(1), 50-67. <https://doi.org/10.1037/apl0000037>

- Freedman, J.L., Birsky, J., ve Cavoukian, A. (1980). Environmental determinants of behavioral contagion: density and number. *Basic and Applied Social Psychology*, 1(2), 155-161. https://doi.org/10.1207/s15324834basp0102_4
- Ghorbel, A., Boujelbene, A.M., ve Boujelbene, Y. (2014). Behavioral explanation of contagion between oil and stock markets. *International Journal of Energy Sector Management*, 8(1), 121-144. <https://doi.org/10.1108/IJESM-09-2012-0007>
- Grosser, D., Polansky, N.A., ve Lippit, R.A. (1951). A laboratory study of behavior contagion. *Human Relations*, 4, 115-142.
- Gürler, G. (2021). Bibliyometrik araştırmalarda ilgili literatüre ilişkin veri setinin oluşturulma süreci. . O. Öztürk ve G. Gürler (Eds.). *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz* (2. baskı, s. 53-66). Nobel Bilimsel Eserler.
- Jones, D.R., ve Jones, M.B. (1992). Behavioral contagion in sibships. *Journal of Psychiatric Research*, 26(2), 149-164. [https://doi.org/10.1016/0022-3956\(92\)90006-a](https://doi.org/10.1016/0022-3956(92)90006-a)
- Kwon, K.H., ve Gruzd, A. (2017). Is offensive commenting contagious online? Examining public vs. interpersonal swearing in response to Donald Trump's YouTube campaign videos. *Internet Research*. <https://doi.org/10.1108/IntR-02-2017-0072>
- Le Bon, G. (2002). *The crowd: A study of the popular mind*. Dover Publications.
- Levy, D.A., ve Nail, P.R. (1993). Contagion: A theoretical and empirical review and reconceptualization. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 119(2), 233-284.
- Libman, R.I. (1969). Contagion of aggression and the number of reinforcements given by a model to an instigator. *Psychonomic Science* 16(2), 69-70. <https://doi.org/10.3758/BF03336621>
- Marsden, P. (1993). *Memetics and social contagion: Two sides of the same coin?*. http://cfpm.org/jom-emit/1998/vol2/marsden_p.html .
- Martin, S.R. (2016). Stories about values and valuable stories: A field experiment of the power of narratives to shape newcomers' actions. *Academy of Management Journal*, 59(5), 1707-1724. <https://doi.org/10.5465/amj.2014.0061>
- Nail, P.R., ve Helton, W.B. (1999). On the distinction between behavioral contagion, conversion conformity and compliance conformity. *North American Journal of Psychology*, 1(1), 87-94.
- Plé, L., ve Demangeot, C. (2020). Social contagion of online and offline deviant behaviors and its value outcomes: The case of tourism ecosystems. *Journal of Business Research*, 117, 886-896.
- Polansky, N.A. (1952). On the dynamics of behavioral contagion. *Group*, 14(3), 3-8.
- Polansky, N.A., Lippit, R., ve Redl, F. (1950). An investigation of behavioral contagion in groups. *Human Relations*, 3, 319-348.

- Provine, R.R. (2014). Contagious behavior: An alternative approach to mirror-like phenomena. *Behavioral and Brain Sciences*, 37(02), 216-217. <https://doi.org/10.1017/S0140525X13002458>
- Redl, F. (1949). The phenomenon of contagion and "Shock Effect" in group therapy. K.R. Eissler (Eds.), *Searchlights on delinquency; New psychoanalytic studies* (pp. 315–328). International Universities Press.
- Ritter, E.H., ve Holmes, D.S. (1969). Behavioral contagion: Its occurrence as a function of differential restraint reduction. *Journal of Experimental Research in Personality*, 3, 242-246.
- Şimşir, İ. (2021). *Bibliyometri ve bibliyometrik analize ilişkin kavramsal çerçeve*. O. Öztürk ve G. Gürler (Eds.). *Bir literatür incelemesi aracı olarak bibliyometrik analiz* (2. baskı, s. 7-31). Nobel Bilimsel Eserler.
- Tatarlar, C.D., Çangarlı, B.G., ve Atabay, R.G. (2019). Bulaşma kavramının örgütsel bağlamda varlığının, türlerinin ve sonuçlarının incelenmesi. *Yönetim Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, (s. 468-475).
- Tolay, E. (2021). Örgütlerde duygusal bulaşma. N.D. Ergun Özler (Eds.). *Örgütsel davranışta seçme konular I* (s. 291-322). Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- URL-1 Merriam-Webster, <https://www.merriam-webster.com/dictionary/contagion/>
- URL-2 Andrea, M. (2022). *Contagiunea comportamentală și contagiunea isterică*, https://www.academia.edu/8026209/CONTAGIUNEA_COMPORAMENTAL%C4%82_%C5%9EI_CONTAGIUNEA_ISTERIC%C4%82/
- Van Baaren, R. (2007). *Encyclopedia of social psychology* (1. baskı). SAGE Publications. <https://www.perlego.com/book/1004298/encyclopedia-of-social-psychology-pdf-> (Original work published 2007).
- Vries, M.K. (2004). Organizations on the couch: A clinical perspective on organizational dynamics. *European Management Journal*, 22(2), 183-200. <https://doi.org/10.1016/J.EMJ.2004.01.008>
- Wheeler, L. (1966). Toward a theory of behavioral contagion. *Psychological Review*, 73(2), 179-192.
- Wheeler, L., ve Caggiula, A.R. (1966). The contagion of aggression. *Journal of Experimental Social Psychology*, 2(1), 1–10. [https://doi.org/10.1016/0022-1031\(66\)90002-3](https://doi.org/10.1016/0022-1031(66)90002-3)
- Wheeler, L., ve Levine, L. (1967). Observer-model similarity in the contagion of aggression. *Sociometry*, 30(1), 41–49. <https://doi.org/10.2307/2786437>
- Wheeler, L., ve Smith, S. (1967). Censure of the model in the contagion of aggression. *Journal of Personality and Social Psychology*, 6(1), 93–98. <https://doi.org/10.1037/h0024491>
- Zentall, T. (2003). Imitations by animals. *Current Directions in Psychology*, 12(3), 91-95. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.01237>

Extended Abstract

Organizations are social structures that operate through human beings. It is expectable situation for some behavioral patterns to spread from one employee to another while achieving organizational goals together and in coordination. In other words, it is possible to take some actions to transmit and widespread behavioral pattern among employees in organizations. When the organizational literature examined, it is not possible to mention the existence of a wide literature on behavioral contagion. This is because, as Le Bon's (1895) pointed out, "behavioral contagion is easy to observe but relatively difficult to explain". In this study, it is aimed to present a systematic literature review on behavioral contagion research using bibliometric methods and to reveal the implications of studies published in the field of management. Bibliographic data were taken from the Web of Science database, and scientometric analyses were carried out in order to identify the articles, authors, journals, institutions and countries examining the research topic. In the literature review, we did not come across any bibliometric studies adresing administrative implications for the concept of behavioral contagion. In this respect, it can be said that the study is original and contributes to the literature. In this contex, an exploratory review was carried out to obtain a current perspective on the researched subject and concept of "behavioral contagion" was reached.

Due to regional language differences, the English equivalents of the keywords "behavioral contagion" and "behavioural contagion" have been determined. In order to make a more comprehensive query regarding language differences, the researched words were established as "contagi* behavi*" OR "behavi* contagi*".

According to the findings, although the concept of behavioral contagion has been the subject of a number of studies since the 1950s (Redl, 1949; Polansky et al., 1950; Grosser et al., 1951; Polansky, 1952; Wheeler, 1966; Wheeler & Caggiula, 1966; Wheeler and Levine, 1967; Wheeler and Smith, 1967; Ritter and Holmes, 1969; Libman, 1969). The first work encountered in the WoS database was the article named "Environmental determinants of behavioral contagion: Density and number", which was conducted in the field of social psychology and published in the journal Basic and Applied Social Psychology in 1980 by Freedman, Birsky, and Cavoukian. The results of the "Topic" query show that 162 academic publications that studied the topic of behavioral contagion were cited 5.122 times. It is seen that the first citation to the works in the database was made in 1985. As a research subject behavioral contagion has received increasing attention in the 42-year period. Especially in the years, 2017 (15 publications, 386 citations), 2018 (11 publications, 463 citations), 2019 (11 publications, 525 citations), 2020 (13 publications, 637 citations) and in 2021 (16 publications, 779 citations) it is noteworthy that the publications reached the highest level. On the other hand, 14 studies and 453 citations identified for 2022 (August), when this study was conducted. Accordingly, it can be said that researchers' interest in the subject of behavioral contagion still continues.

Considering the studies in the field of business there are five publications as follows; (1) a meeting summary on the determination of the relationship between behavioral contamination of interacting stakeholders and autocontrol (Dalton, 2008), (2) an article comment on opinion leadership in new product diffusion and social contagion (Aral, 2011), (3) a study to test the contributions of behavioral contagion and social identity in the incorporation of narratives about senior members of the organization into actions of newcomers (Martin, 2016), (4) an article investigating the emotional and behavioral contagion of offensive comments in the online community (Kwon and Gruzd, 2017), and (5) an article (Plé and Demangeot, 2020) that discusses how contagion can affect the behavior of other actors (online/offline). According the search conducted in the WoS directory regarding the management area, we found 3 publications. These studies are as follows accordingly; (1) a study

revealing the existence of behavioral contagion between oil markets and stock markets of oil importing and exporting countries during the financial crisis in the USA in 2008-2009 (Ghorbel et al., 2014), (2) a study showing that low-intensity negative behaviors such as rudeness in organizations can be contagious among members (Foulk et al., 2016), and (3) Martin (2016)'s study mentioned above in the field of business administration.

Whereas the findings of the study are evaluated in terms of management literature, it is seen that the concept of behavioral contagion is a subject that has not been investigated in-depth, presumably due to fact that it is "difficulty to explain even though it is detectable" as Le Bon (1895) pointed out. Since it is much more difficult to measure such effects in the field of management than in fields such as biology and zoology. According to Foulk et al. (2016: 50), analogically cold or flu, behaviors can also be caught. Such negative behaviors, which may have important consequences for the organization and its members, can easily spread among employees. Although Foulk et al. (2016) consider the behavioral contagion as the contamination of negative behaviors, the fact that the positive behaviors for benefit of organization can be contagious as well. In this context, rather than finding an answer, what comes forward in the to the fore in the study is need to ask a question; are the administrative implications of the behavioral contagion being overlooked?

The limitation of the study is that the research is limited to the publications listed in the WoS database. Although the WoS database is among the largest global databases and is frequently used for the analysis of scientific publications (van Nunen et al., 2018), it does not include all publications on behavioral contagion subject. Adding other indexes such as Scopus, Google Scholar and Microsoft Academic to the study for a wider analysis can be offered as suggestions for future research on this subject. Another limitation is bibliometric analyzes use quantitative methods and it is not possible to interpret the content, the originality of studies and scientific contributions of the studies in the data set. With the addition of other databases to the studies that are planned to be done on the subject in the future, the inclusion of data on whether the studies are theoretical or empirical studies, as well as sectoral differences, may contribute to the development of the field by providing more comprehensive analyzes.

